

כלי מחקר זה נלקח מתוך **מאגר כלי המחקר** של קרן שלם התומכת במחקר שמטרתו שיפור איכות החיים של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית והסובבים אותם.

כל המעוניין להשתמש באחד מכלי מחקר מתבקש לפנות לחוקר שערך את המחקר הרלבנטי ולוודא את אישור השימוש בכלי מבחינת זכויות יוצרים.

☼ **שם הכלי: שאלון לכידות משפחתית והסתגלות לשינויים ||| FACES (Family Adaptability and Cohesion Evaluation Scales)**

☼ **פותח בשנת:** 1980 גרסה ראשונה (גרסה ראשונה: Olson, Russel, & Spenkle, 1980), 1985 גרסה שלישית. **על ידי:** Olson, Portner & Lavee (1985).

☼ **תורגם לעברית בשנת:** 1990 **על ידי:** דרורי וטייכמן (1990), (Teichman & Navon, 1990)

1	מטרת הכלי	השאלון מעריך את מידת הלכידות ואת יכולת ההסתגלות המשפחתית.
2	סוג כלי המחקר	שאלון
3	אוכלוסיית היעד	משפחה של הילד/מבוגר עם פיגור שכלי
4	אופי הדיווח	דיווח עצמי
5	מבנה הכלי	השאלון בוחן שני מימדים: 1. לכידות משפחתית - 10 פריטים (הפריטים האי-זוגיים). הסולם מתייחס למידת הקרבה המשפחתית, גבולות משפחתיים וזמן בילוי משותף ומשקף את תחושת חברי המשפחה לגבי מידת החיבור או הנפרדות בתוך המשפחה. למשל: "אנו אוהבים לעשות דברים במסגרת משפחתנו המצומצמת בלבד" 2. הסתגלות לשינויים - 10 פריטים (הפריטים הזוגיים). הסולם מתייחס ליכולת מנהיגות, משמעת, חוקים ומשא ומתן ומשקף את מידת הגמישות ויכולת ההשתנות המשפחתית. למשל: "המשפחה שלנו מנסה דרכים חדשות לטפל בבעיות".
6	סוג סולם המדידה	הפריטים מדורגים על ידי המשיב על סולם בן 5 דרגות: מ"כמעט אף פעם" (1), עד "כמעט תמיד" (5). ציון גבוה יותר (סכום הדרוגים), מעיד על מידה גבוהה יותר של לכידות משפחתית או הסתגלות לשינויים.
7	סוג הפריטים בכלי	דירוג
8	אורך הכלי	20 היגדים
9	מהימנות	מחברי השאלון מדווחים על מהימנות אלפא קרונברך של .77. עבור מימד הלכידות המשפחתית, .62, עבור מימד ההסתגלות לשינויים ו- .87. עבור הציון הכללי (Olson et al., 1985). במחקרה של פינדלר (2009) אלפא של קרונברך ללכידות המשפחתית היתה .78. ולהסתגלות לשינויים .72. כהן (2008) ציינה כי: "ציוני קרונברך אלפא לבדיקת מהימנות כעקיבות פנימית נעים בין .77-81. בעבור סולם הלכידות ו-69. בעבור סולם יכולת ההסתגלות (Margalit & Kleitman, 2006) ובמחקר הנוכחי .72. בעבור סולם הלכידות ו-80. בעבור סולם יכולת ההסתגלות."

במחקרם של פרופ' אל-יגון, פרופ' רימרמן ופרופ' מרגלית (2020), מהימנות מדד הלכידות נעה לאורך שנות המחקר בין $\alpha = .73-.78$, מהימנות מדד השינוי נעה לאורך שנות המחקר בין $\alpha = .67-.76$.		
תקפות השאלון נבדקה באמצעות תוקף מתכנס ונמצאו מתאמים גבוהים (Edam, Cole & Howard, 1990).	תקיפות	10

רשימת מחקרי קרן של"ם אשר עשו שימוש בכלי:

שם המחקר	מק"ט
כהן אלישבע (2008). בדיקת הקשר בין אווירה משפחתית, קוהרנטיות ותקווה הורית להשתתפותם של ילדים ומתבגרים עם פיגור שכלי בגילי 10-21. תואר שני. אוניברסיטת תל אביב. מנחה: ברט אורית	558
פינדלר ליאורה (2009). חווית הסבות בקרב סבים וסבתות לילדים עם/וללא נכות אינטלקטואלית.	31
פרופ' מיכל אל-יגון, פרופ' אריק רימרמן ופרופ' מלכה מרגלית (2020), החיים בקהילה בעיניהם של הפקולטה למדעי; צעירים עם מוגבלות שכלית התפתחותית. בית הספר לחינוך, אוניברסיטת ת"א מרכז אקדמי פרס, רחובות, בית הספר לחינוך, אוניברסיטת; הרווחה והבריאות, אוניברסיטת חיפה תל אביב.	139 למחקר המלא

[למאגר המחקרים של קרן שלם](#)

שאלון לכידות משפחתית והסתגלות לשינויים | FACES

Olson, Portner & Lavee (1985)

להלן מספר משפטים בהם משתמשים אנשים בדרך כלל לתיאור משפחותיהם. קרא/י כל משפט בעיון. בחר/י בספרה המתאימה ביותר לתיאור משפחתך והקף/י אותה בעיגול. אנא ענה/י על כל פריטי השאלון. אין תשובות נכונות ובלתי נכונות. תשובותיך תשמרנה בסודיות.

כמעט אף פעם לעיתים רחוקות לפעמים לעיתים קרובות כמעט תמיד

5 4 3 2 1

1. בני המשפחה מבקשים עזרה זה מזה.

5 4 3 2 1

2. כשצריך לפתור בעיות שומעים להצעות של הילדים.

5 4 3 2 1

3. אנו מקבלים בחיוב זה את חבריו של זה.

5 4 3 2 1

4. לילדים יש מה לומר ביחס למשמעת הנדרשת מהם.

5 4 3 2 1

5. אנו אוהבים לעשות דברים במסגרת משפחתנו המצומצמת בלבד.

5 4 3 2 1

6. לכל אחד/ת מבני המשפחה תרומה בהחלטות משפחתיות חשובות

5 4 3 2 1

5 4 3 2 1

7. בני המשפחה מרגישים קרבה
לשאר חברי המשפחה, יותר מאשר
לאנשים מחוץ למשפחה.

5 4 3 2 1

8. משפחתנו משנה את דרך טיפולה
במשימות.

5 4 3 2 1

9. בני המשפחה אוהבים לבלות
זמן פנוי זה עם זה.

5 4 3 2 1

10. המשפחה שלנו מנסה דרכים
חדשות לטפל בבעיות.

5 4 3 2 1

11. בני המשפחה מרגישים קרבה
לזה לזה.

5 4 3 2 1

12. הילדים הם מקבלי ההחלטות
במשפחתנו.

5 4 3 2 1

13. כל חברי המשפחה נוכחים
בפעילויות משפחתיות.

5 4 3 2 1

14. הכללים משתנים במשפחה
שלנו.

5 4 3 2 1

15. אנו יכולים למצוא בקלות דברים
לעשות יחד במשפחה.

5 4 3 2 1

16. אנו מחליפים בנינו את החובות במשק הבית.

5 4 3 2 1

17. בני המשפחה מקבלים מה שהמשפחה מחליטה.

5 4 3 2 1

18. קשה לזהות מי המנהיגים במשפחה שלנו

5 4 3 2 1

19. ה"ביחד" המשפחתי חשוב מאוד.

5 4 3 2 1

20. קשה לומר מי עושה מה בעבודות משק הבית.